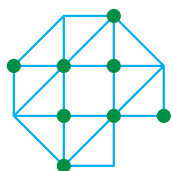

360 graden peer feedback

Goede voorbeelden voor docenten
gericht op onderwijsinnovatie met ICT

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

 docentprofessionalisering

Zelfstandig onderzoeken, maar met feedback van docent, medestudent én bedrijf

Hoe haal je maximaal rendement uit een leerproces van een student tijdens zijn of haar onderzoek? Die vraag leidde bij de Universiteit Twente tot de 360 graden Peer Feedback, een tool waarbij studenten naast zelf-evaluatie op verschillende momenten van anderen feedback krijgen. Van de docent, maar ook van peers en zelfs het bedrijfsleven. Op deze manier blijven ze actief bij hun eigen leer- en schrijfproces en verbeteren ze hun leervermogen. Daarbij is het belangrijk studenten te trainen in het geven van goede feedback, zodat zij elkaar op een effectieve manier vooruit kunnen helpen.

“De Universiteit Twente heeft een duidelijke doelstelling om het zelfregulerend vermogen van studenten te stimuleren. We vinden het belangrijk dat studenten actief betrokken zijn bij hun curriculum en mede hun onderwijs vormgeven”, vertelt dr. Anna Bos-Nehles, universitair docent Human Resource Management.

Maar hoe zorg je daarvoor, bij studenten die vaak verwachten dat docenten hen vertellen wat en hoe ze iets moeten doen? Bij het vak HRM en Innovatie, onderdeel van de studie Business Administration liep ze daar tegenaan. De studenten moeten voor het eerst zelfstandig een vraagstuk van een bedrijf onderzoeken. “De studenten leren een analyse uitvoeren aan de hand van het probleem van een bedrijf en aangeleverde data. Op basis daarvan geven ze een aanbeveling en presenteren ze hun conclusie. Een pittige opdracht waarin ze zelf veel keuzes moeten maken.”

De kracht van feedback

Om studenten actief te betrekken bij hun leerproces, wilde Bos-Nehles zo goed mogelijk de kracht van feedback benutten. Daarom besloot ze een tool te bouwen in het kader van haar Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO), dat door de universiteit werd aangeboden voor het verder ontwikkelen van onderwijsbevoegdheden. Een dergelijke tool moest gebaseerd zijn op literatuur, getoetst en geëvalueerd. Uit de literatuur blijkt dat studenten beter leren als ze feedback vanuit verschillende perspectieven krijgen. “Het is sowieso waardevol als studenten leren op een goede manier feedback te geven, maar ook leren ontvangen. Ze leren met kritiek om te gaan en op basis van de feedback opnieuw kritisch naar hun eigen werk te kijken”, vertelt Bos-Nehles. “Als je de feedback van docenten,

360 graden peer feedback: ontwikkeld in 2019

Organisatie: Universiteit Twente, studieprogramma Business Administration

Ontwikkelperiode: 6 maanden

Platform en software: Canvas, Eduflow

Teamopzet: Onderwijskundige ondersteuning en docenten

Doel: Door feedback van meerdere stakeholders kunnen studenten hun schrijfprestaties en leervermogen verbeteren. Studenten hebben een actieve rol in hun eigen leerproces.

Aantal studenten dat het programma heeft gevolgd: 28

Geschikt voor: Vakken met een beperkt aantal studenten, waarbij studenten zelfstandig of in groepsverband werken aan een project.

Op deze uitgave is de Creative Commons Naamsvermelding 4.0-licentie van toepassing. Maak bij gebruik van dit werk vermelding van de volgende referentie: Otter, H., (2021). Goede voorbeelden voor docenten gericht op onderwijsinnovatie met ICT: 360 graden peer feedback. Utrecht: Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT.

**Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT**

zelfevaluatie en peerfeedback weet te combineren, krijg je al een heel waardevolle tool. En de tool wordt nog sterker als je ook het bedrijfsleven erbij weet te betrekken.”

Extra motivatie door betrokkenheid bedrijven

Dat bedrijven aansluiten, zorgt voor een extra motivatie om een goed eindresultaat neer te zetten, ziet ze. De bedrijven zijn gedurende het hele vak betrokken: ze geven een gastcollege, zijn aanwezig bij een persconferentie en ontvangen de aanbevelingen van de student in een posterpresentatie. Dat is ook de ervaring van Wouter Drion, die het vak vorig jaar volgde en onderzocht welke competenties bij de organisatie nodig zijn voor innovatie. Dat een bedrijf betrokken is bij het onderzoek, gaf de opdracht veel meer betekenis, zo vertelt hij. “Een echt bedrijf zit op jouw resultaten te wachten. Je beseft dat je het ergens voor doet en dat motiveert. Het gaat er niet alleen om dat je je eigen competenties verder ontwikkelt, je helpt ook een organisatie een stapje verder.”

Onderwijskundige ondersteuning

Voor de realisatie van de tool klopte Bos-Nehles aan bij diverse collega's, zowel onderwijskundigen en ICT-ers. “Ik wilde bijvoorbeeld dat de feedback anoniem werd gegeven, dat studenten ook niet wisten aan wie ze feedback gaven. Daarnaast moesten ze feedback op feedback kunnen geven. En het moest gebruiksvriendelijk zijn. Ook moest ik knopen doorhakken over vragen als: Mogen studenten bijvoorbeeld ook na de deadline nog dingen inleveren? En ik wilde bijvoorbeeld dat studenten pas de feedback op hun werk te zien krijgen als ze feedback op een ander hebben gegeven.” Op basis van haar wensen kwamen ze uit op Peergrade, een online platform voor het geven en ontvangen van peer feedback. Met het oog op privacy werd later gekozen voor Eduflow. De 360 graden peer feedback is geïntegreerd in Canvas. Wanneer studenten hun opdracht inleveren in Eduflow, zorgt het programma ervoor dat deze anoniem tussen de studenten wordt verdeeld. Studenten kunnen ook niet zien wie hun teksten beoordeeld heeft.

Grote mate van betrokkenheid student

De tool is te vergelijken met de feedback die gangbaar is in het bedrijfsleven. Met het verschil dat studenten zelf kunnen aangeven op basis van welke criteria – door henzelf opgesteld – zij willen worden beoordeeld. “We hebben gekeken naar wat feedback precies is, waarom het belangrijk is. Daarna hebben we criteria voor formatieve en summatieve feedback opgesteld, met een rubric waarin stond hoe zwaar de criteria wegen.”

Er zijn drie momenten waarop feedback wordt gegeven binnen het studieonderdeel. In dit geval op een paper. Wanneer de introductie rond is, geven de docent en een medestudent commentaar, en de student zelf. Bos-Nehles: “In het begin review ik de introductie. Elke student gaat één ander werk reviewen en ik review dat weer, om ervoor te zorgen dat de start goed is.” Halverwege volgt een review van een medestudent. Een conceptversie van het eindproduct wordt beoordeeld door een medestudent en het bedrijfsleven, waarna de student met de feedback aan de slag gaat. Daarna volgt de beoordeling door de docent. Om dat te bereiken is een stevige feedbackronde aan het begin broodnodig, vindt Drion. “Als je niet de volle punten krijgt voor onderzoeksvragen, dan sijpelt dat door je hele paper heen. Want dat is de backbone van je stuk.”

Belang van feedback docent

De studenten vinden de feedback van de docent het meest belangrijk, blijkt uit het onderzoek die Bos-Nehles naderhand deed. “Wellicht hangt dat samen met het feit dat de docent de meeste ervaring heeft en hen beoordeelt.”

Dat is ook het standpunt van Drion, maar volgens hem zijn de feedback van de docent en van de medestudent vooral complementair aan elkaar. “Ik zou dus niet één weglaten. Mij viel het op dat studenten vooral keken naar de structuur. Voor een student blijft het lastig te bepalen wat er nog mist, omdat ze het einddoel niet zien. Een docent heeft veel meer inhoudelijke kennis. Aan die feedback heb ik het meeste gehad. Maar studenten keken op detailniveau: kloppen de argumentaties, is de structuur goed? Dat heb je ook nodig.” Uit de evaluatie blijkt dat 80% studenten enthousiast zijn over de 360-graden peer feedback. Bos-Nehles: “Een aantal studenten kozen zelf voor een extra feedbackronde, met vrienden en medestudenten. Dat toont aan dat de tool studenten intrinsiek motiveert om verder te leren.”

Kritische succesfactoren

Terugkijkend: wat maakt de 360 graden peer feedback tot een succes? “Bij de ontwikkeling van de tool is dat in ieder geval adequate ondersteuning van een onderwijskundige”, vindt Bos-Nehles. Voor de keuze van de tool en de technische ondersteuning. Ook is de betrokkenheid van bedrijven belangrijk: “Met de organisatie moet je goede afspraken kunnen maken. Ze moeten op verschillende momenten aanwezig zijn.” Andere kritische succesfactor zijn de studenten zelf. Of ze bereid zijn tijd te investeren in de beoordeling van andermans werk is cruciaal. “Zeker in de laatste ronde kost het best veel tijd om een verslag van bijna tien pagina's met veel criteria te bekijken.” Om de kwaliteit van de feedback te bewaken, roept ze nu bij elke ronde een student uit tot 'Feedback King of Queen'. “Dat betekent wel dat je als docent de feedback inhoudelijk moet beoordelen. In het

begin dacht ik dat de tool mij tijdwinst zou opleveren door de peerreviews, maar dat valt tegen. Ook omdat je aan het einde zo'n dertig verslagen moet beoordelen. Dat maakt deze tool dan ook minder geschikt voor grote groepen studenten."

Bijvangst

Een belangrijke bijvangst van deze tool ligt in het verlengde hiervan: door het beoordelen van werk van anderen leren studenten ondertussen zelf ook. Bijvoorbeeld van het gebruik van bronnen tot een duidelijke structuur. Drion: "Je leert door het beoordelen van het werk van andere studenten op een afstand naar je eigen werk te kijken. Bij één van de studenten zag ik dat argumenten door elkaar liepen. Toen pas zag ik dat ik dat ook zelf had gedaan. Ik moest mijn argumentatie omdraaien en mijn hoofd- en bijzaak beter scheiden. Zo kon ik uiteindelijk ook mijn standpunt beter verwoorden in mijn eigen stuk."

Leerpunten

De 360 graden peer feedback wordt nu voor het tweede jaar ingezet. Leerpunten zijn er ook volgens Bos-Nehles. Studenten verwachtten dat andere studenten net zoveel tijd in hun feedback staken als zij zelf ook deden. "Er moest dus een balans zijn in de tijd die ze investeerden en wat ze ervoor terug kregen. Ontbreekt dat, dan groeit de onvrede. Om dat voor te zijn, heb ik dit jaar meer aandacht besteed aan het trainen van studenten over hoe je feedback geeft. En we hebben eerst gewerkt met de criteria van vorig jaar. Zodat ze leren wat goede feedback is. En hoe je dat kunt gebruiken." Ook technische ondersteuning blijkt onontbeerlijk. "Je hebt altijd wel een student die zegt: 'Ik heb de peerreview gedaan en het systeem heeft het niet opgeslagen. Wat moet ik doen?' Ik kan de deadline wel verlengen, maar het is fijn dat er een helpdesk is. Bij Eduflow is dat het geval." Docenten die interesse hebben in 360 graden peer feedback adviseert zij om in het begin alleen met peerfeedback te werken. "Het belangrijkste is dat je ermee leert werken. Ga dus niet meteen bedrijven erbij betrekken." Belangrijk is ook dat een docent vooral moet coachen. "Ik leg wel uit, hoe je data bijvoorbeeld kunt analyseren", zegt Bos-Nehles. "Maar ik laat studenten vooral zelf veel keuzes maken om hen betrokken te maken bij hun eigen onderwijs. Het gaat vooral om hun leer- en schrijfproces."

Hester Otter
Juli 2021

Het Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT is een vierjarig programma van SURF, Vereniging Hogescholen en de VSNU dat inzet op het samenbrengen van initiatieven, kennis en ervaringen en snel en concreet aan de slag gaan met kansen voor het hoger onderwijs. Dit gebeurt in acht verschillende 'zones'. In de versnellingszone Docentprofessionalisering werken 17 instellingen aan de hand van vijf thema's aan de facilitering en professionalisering van docenten in hbo en wo.

Meer informatie en onze publicaties vind je op
www.versnellingsplan.nl